

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Zdeňky Vlasákové a JUDr. Hany Douskové ve věci projednání pozůstalosti

po **Vladimíru M.**, narozeném dne xxx, r. č. xxx
posledně bytem xxx, xxx
zemř. xxx se zanecháním pořízení pro případ smrti

jehož účastníky jsou:

1. pozůstalý syn Vladimír M., narozený dne xxx
bytem xxx, xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Danielem Cao
sídlem Radlická 663/28, 150 00 Praha 5

2. Petra V., narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená Ing. Tomášem P., narozeným dne xxx
bytem xxx, xxx
(jako právní nástupkyně Heleny S., narozené dne xxx
posledně bytem xxx, xxx
zemřelé xxx)

3. Helena S., narozená dne xxx
bytem xxx, xxx, xxx
adresa pro doručování: xxx, xxx
(jako právní nástupkyně Heleny S., narozené dne xxx
posledně bytem xxx, xxx
zemřelé xxx)

k odvolání pozůstalého syna Vladimíra M. a Petry V. proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 21. října 2018 č. j. 20 D 713/2014-361

takto:

I. Usnesení soudu I. stupně **se mění** tak, že Petře V., nar. xxx, bytem xxx, xxx a Heleně Srbové, nar. xxx, bytem xxx, xxx, xxx, se ukládá, aby do 2 měsíců od právní moci usnesení podaly u Obvodního soudu pro Prahu 8 proti Vladimíru M., nar. xxx, bytem xxx, xxx žalobu na určení, že Helena S., nar. xxx, posledně bytem xxx, xxx, zemř. xxx je dědičkou podle závěti zůstavitele ze dne 3. 6. 2014 případně podle listiny nadepsané jako „Potvrzení“ datované dnem „20. 1. 02“ a že Vladimír M. není dědicem zůstavitele.

Nebude-li žaloba ve lhůtě podána, bude-li řízení o žalobě zastaveno nebo bude-li žaloba odmítnuta, platí, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou.

- II. Ve výroku II. **se** usnesení soudu I. stupně **mění** tak, že bude-li žaloba podána, ukládá se Petře V. a Heleně S., nar. xxx, aby jeden stejnopis žaloby zaslaly pověřené soudní komisařce.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně ve výroku I. uložil pozůstalému synovi Vladimíru M., aby do 2 měsíců od právní moci usnesení podal u Obvodního soudu pro Prahu 8 proti Petře V. a Heleně S. jako právním nástupkyním Heleny S., zemř. xxx, žalobu na určení, že pozůstalý syn Vladimír M. je dědicem zůstavitele. Výrokem II. uložil pozůstalému synovi Vladimíru M., aby jeden stejnopis žaloby neprodleně zaslal pověřené soudní komisařce.
2. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že zůstavitel byl ke dni úmrtí státním příslušníkem ČR, byl rozvedený a zanechal jednoho potomka – syna Vladimíra M. V průběhu řízení vyšla najevo existence listin, a to listiny označené jako „Potvrzení“ datované 20. 1. 02, podle které zůstavitel vyslovil přání, aby paní Heleně S., nar. xxx, připadl byt č. xxx Družstva xxx xxx, s tím, že si nepřeje, aby jej zdědil syn Vladimír M., který se o něj nikdy nestaral a neprojevil o něj za 21 let zájem, a dále listina označená jako „Závěť“ datovaná 3. 6. 2014, ve které zůstavitel odkázal svůj byt a veškerý majetek své družce Heleně S., která se o něj od roku 2000 pečlivě starala, a s tím, že jeho syn Vladimír M. se o něj celých 21 let vůbec nezajímal.
3. Helena S. zemřela dne xxx a jejími právními nástupkyněmi jsou dcery Petra V. a Helena S.
4. Petra V. v průběhu řízení namítala, že pozůstalý syn Vladimír M. není dědicem zůstavitele a že jedinou dědičkou je její matka Helena S. Naproti tomu pozůstalý syn Vladimír M. popřel dědické nároky Heleny S., zejména popřel pravost a pravdivost obou listin, ze kterých je dovozováno dědické právo Heleny S. Namítal, že zůstavitel žádnou z těchto listin nepsal celou vlastní rukou, ani je vlastní rukou nepodepsal. Předložené listiny nespĺňují kritérium pro holografní závěť ve smyslu § 1533 o. z. ani pro závěť allografní dle § 1534 o. z., neboť v žádné z těchto listin nejsou svědci zmiňováni. Namítal také, že pro jeho vydědění jako nepominutelného dědice není naplněna žádná z podmínek uvedených v § 1646 a násl. o. z. Jeho údajný nezájem o zůstavitele se nezakládá na pravdě, neboť mezi zůstavitelem a pozůstalým synem probíhal pravidelný osobní kontakt dle jejich možností. Poukázal také na to, že zůstavitel byl prokazatelně již několik dnů před svojí smrtí hospitalizován po mrtvici a nebyl způsobilý právně jednat, jak vyplývá z lékařských zpráv ošetřujícího lékaře ze dne 2. 6. 2014 a 4. 6. 2014. Dodal, že nechal vypracovat znalecký posudek ze dne 10. 9. 2018 znalcem Mgr. Milošem Švandou z oboru písmoznalectví – specializace ruční písmo, ve které znalec potvrdil, že obsah listiny označené jako „Plná moc“ s uvedením data 4. 6. 2014, listiny označené jako „Závěť (plná moc)“ s datem 14. 7. 2014 a obsah listiny označená jako „Závěť“ s datem 3. 6. 2014 psala vlastnoručně Helena S. starší.
5. Podle pozůstalého syna okolnosti případu nasvědčují tomu, že dědické právo účastníků – právních nástupců Heleny S. starší je slabší než dědické právo pozůstalého syna, neboť své dědické právo dovozují ze zjevně padělaných závětí zůstavitele.
6. Soud I. stupně na základě uvedených skutečností posoudil dědické právo pozůstalého syna Vladimíra M. jako slabší a ve smyslu § 170 odst. 1 z. ř. s. jej odkázal, aby uplatnil své dědické právo žalobou u soudu.
7. Proti tomuto usnesení podali odvolání pozůstalý syn Vladimír M. a Petra V.
8. Poz. syn Vladimír M. poukázal na to, že v průběhu řízení předložil k důkazu znalecký posudek plk. Mgr. Miloslava Š. opatřený znaleckou doložkou, z něhož vyplývá kategorický závěr znalce o

sepsání listiny – označené jako „Závět“ datované 3. 6. 2014. Pozůstalý syn v řízení popřel pravost a pravdivost listiny označené jako „Potvrzení“ datované „20. 1. 02, jakož i listiny označené jako „Závět“ datované „3. 6. 2014“, ze kterých je dovozováno dědické právo Heleny S. starší. Odvolatel zdůraznil, že soud I. stupně dospěl k závěru, že listina - Závět ze dne 3. 6. 2014 není platnou závětí, podle níž by bylo možné v řízení postupovat. Listina - Potvrzení datované 20. 1. 02 nebyla nahrazena listinou - Závětí ze dne 3. 6. 2014 právě proto, že tuto listinu - Závět ze dne 3. 6. 2014 soud považuje za neplatnou závět'. Přestože soud I. stupně učinil na základě předloženého důkazu právní závěr ohledně neplatnosti uvedené listiny, pochybil podle odvolatele tím, že již neučinil navazující právní závěr ohledně právních účinků listiny – „Potvrzení datované 20. 1. 02“ a z toho vyplývající dědické nezpůsobilosti Heleny S. starší v důsledku padělání projevu poslední vůle zůstavitele listinami – „Plná moc ze dne 4. 6. 2014“ a listinou – „Závět' s datem 14. 7. 2014“ (po smrti zůstavitele).

9. Odvolatel zdůraznil, že opakovaně popřel pravost i pravdivost listiny označené jako „Potvrzení“ datované 20. 1. 02, jakož i listiny označené jako „Závět“ datované „3. 6. 2014“, k čemuž předložil věrohodné a pádné důkazy, mimo jiné znalecký posudek, lékařské zprávy nebo originály předmětných listin. Poukázal také na ustanovení § 565 občanského zákoníku, podle něhož je na každém, kdo se dovolává soukromé listiny, aby dokázal její pravost a správnost. Zdůraznil také, že dle § 1673 odst. 1 občanského zákoníku a contrario má být k podání žaloby odkázán dědic, který dovozuje své dědické právo ze závěti popřené co do pravosti. Odvolatel jako zákonný dědic, by měl být odkázán k podání žaloby proti závětním dědicům pouze v případě, že by k popření závěti nedošlo. Zdůraznil, že odborná literatura považuje dědické právo zákonného dědice oproti závětnímu dědici za slabší jen v případě, že právo závětního dědice se zakládá na závěti, jejíž pravost nebyla popřena. V případě popření pravosti závěti nebo námitky, že závět' nebyla psaná vlastní rukou, by měl být odkázán k podání žaloby ten, kdo uplatňuje své dědické právo ze závěti sepsané ve formě soukromé listiny, aby prokázal tuto pravost listiny. Podle názoru odvolatele soud I. stupně dospěl k nesprávnému právnímu názoru při vyhodnocení otázky, který z účastníků řízení má slabší dědické právo k pozůstalosti. Okolnosti případu nasvědčují tomu, že účastnice 2. a účastnice 3. nejsou dědici zůstavitele, neboť závěti jsou prokazatelně padělané (prokazatelně nejméně listina - „Závět“ datovaná „3. 6. 2014“).
10. Poukázal také na to, že výrok II. napadeného usnesení, kterým mu byla stanovena povinnost neprodleně zaslat stejnopis žaloby soudní komisařce, zkracuje zákonem stanovenou dvouměsíční délku lhůty k podání žaloby podle § 170 z. ř. s.
11. Odvolatel trvá na tom, že okolnosti případu nasvědčují tomu, že dědické právo účastníka 2. a účastníka 3. je slabší než dědické právo odvolatele, neboť tyto účastníci dovozují, zda dědické právo ze zjevně padělaných závětí. Jejich právní předchůdce byl vyloučen z dědického práva. Soud I. stupně tedy nesprávně odkázal k podání žaloby odvolatele, neboť k podání žaloby měly být naopak odkázány účastnice 2. a účastnice 3. z důvodu, že jejich dědický titul je soukromou listinou popřenu odvolatelem co do pravosti a obsahu. Navrhl proto, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení.
12. Proti usnesení soudu I. stupně podala odvolání také Petra V., jež s ohledem na dosavadní chybné rozhodování soudu I. stupně navrhla, aby napadené usnesení bylo jako nadbytečné zrušeno.
13. Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadené usnesení soudu I. stupně, aniž nařizoval jednání (§ 212, § 214 odst. 2 písm. c/ o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání poz. syna Vladimíra M. je důvodné, kdežto odvolání Petry V. opodstatněné není.

14. Podle § 1672 o. z. uplatňuje-li právo na dědictví více osob a odporují-li si, odkáže soud toho z dědiců, jehož právní důvod je slabší, aby své právo uplatnil žalobou. Nepodá-li tento dědic žalobu ve lhůtě určené soudem, nezaniká sice jeho dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží.
15. Podle § 1673 odst. 1 o. z. proti dědici, který se opírá o dědickou smlouvu nepopřenu co do pravosti, se k podání žaloby odkáže každý dědic ze závěti nebo dědic zákonný. Proti dědici, který se opírá o závěť nepopřenu co do pravosti, se odkáže k podání žaloby každý zákonný dědic.
16. Podle § 565 věta první o. z. je na každém, kdo se dovolává soukromé listiny, aby dokázal její pravost a správnost.
17. V daném případě došlo mezi účastníky ke sporu o dědické právo, proto je třeba postupovat ve smyslu citovaných ustanovení a odkázat toho z dědiců, jehož právní důvod je slabší, aby své právo uplatnil žalobou. Uvedeným ustanovením procesně odpovídá úprava obsažená v § 170 z. ř. s., podle něhož v případě, že pro vyřešení sporu o dědické právo je třeba prokázat skutečnosti, které jsou mezi dědici sporné, soud usnesením odkáže toho z účastníků, jehož dědické právo se jeví se zřetelem k okolnostem případu jako nejslabší, aby své právo uplatnil žalobou; k podání žaloby určí lhůtu, která nesmí být kratší než 2 měsíce (odst. 1). Nebyla-li žaloba ve lhůtě podána, bylo-li řízení o žalobě zastaveno nebo byla-li žaloba odmítnuta, platí, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou (odst. 2). Vyplývá-li z odstavce 2 nebo z rozhodnutí soudu o žalobě, že dědické právo nesevřídčí některému z dosavadních dědiců, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí. Ustanovení § 169 odst. 2 se použije obdobně (odst. 3).
18. Odvolací soud se ztotožňuje s námitkou odvolatele, že soud I. stupně neposoudil správně, kterému z dědiců svědčí slabší dědické právo s ohledem na právní důvod, z něhož je jejich dědické právo odvíjeno. Z průběhu řízení je zřejmé, že Helena S. starší, která zemřela dne xxx, uplatňovala své dědické právo ze závěti zůstavitele, jejíž fotokopii předložila ještě za svého života. Jde o listinu nadepsanou jako „Potvrzení“ datovanou dnem „20. 1. 02“ a listinu nadepsanou jako „Závěť“ datovanou dnem 3. 6. 2014. Z obou listin, jejichž originály byly nalezeny až po smrti Heleny S. starší, je nepochybné, že jde o soukromé listiny, jejichž pravost byla poz. synem popřena. Za takové situace s ohledem na citované ustanovení § 1673 odst. 1 o. z. je nezbytné jako slabší dědické právo posoudit právo uplatněné Helenou S. starší, jejíž právní nástupkyně tak musí prokazovat pravost a správnost tvrzených dědických titulů (viz shora citované ustanovení § 565 o. z.).
19. Z uvedených důvodů odvolací soud přistoupil podle § 220 odst. 1, písm. a) o.s.ř. ke změně napadeného usnesení a k podání žaloby na určení dědického práva odkázal obě právní nástupkyně Heleny S. starší. Nebude-li žaloba Helenou S., nar. xxx, která na rozdíl od Petry V. není v tomto řízení aktivní, podána, bude nezbytné, aby s ní soud ve sporném řízení jednal jako s žalovanou, neboť sporu o určení dědického práva se musí účastnit okruh všech účastníků řízení o pozůstalosti. Je totiž nutné, aby rozhodnutí o sporné skutečnosti bylo závazné pro všechny účastníky řízení o pozůstalosti.
20. Soud se ve sporném řízení bude především zabývat otázkou platnosti závěti ze dne 3. 6. 2014 (listina nadepsaná jako „Závěť“ datovaná dnem 3. 6. 2014) a ukáže-li se pravdivým tvrzení poz. syna, že „Závěť“ ze dne 3. 6. 2014 psala sama Helena S., zemř. xxx, již sama tato skutečnost bude znamenat její dědickou nezpůsobilost (viz § 1481 o. z.). V takovém případě nebude třeba zabývat se platností závěti obsažené v listině nadepsané jako „Potvrzení“ datované dnem „20. 1.

02“ ani tvrzenou dědickou nezpůsobilostí poz. syna, který je v této věci jediným dědicem v první třídě dědiců podle § 1635 odst. 1 o. z.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR do 2 měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím soudu I. stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 27. února 2019

JUDr. Tomáš Vejnár v. r.
předseda senátu